

SESIUNEA DE ISTORIA URBANISMULUI „CARTIERE ȘI ORAȘE CU PLAN PRESTABILIT ÎNAINTE DE 1900”

În zilele de 22 și 23 aprilie 1994, Muzeul Regiunii Porților de Fier din Drobeta Turnu Severin a organizat în colaborare și sub egida Comisiei de Istorie a Orașelor din România o sesiune de comunicări științifice din domeniul istoriei urbanismului cu tema „Cartiere și orașe cu plan prestabilit înainte de 1900”. A fost cea de a treia manifestare de acest fel pe care o organizează C.I.O.R. — comisie de profil a Academiei Române, care și-a făcut prezența în viața științifică a țării cu o activitate rodnică, permanentă și sistematică.

Comisia de Istorie a Orașelor din România a fost constituită la 8 mai 1992 în Sibiu, a doua zi având loc și prima sa sesiune de comunicări. Comisie de specialitate interdisciplinară, fiindând sub egida Academiei Române și având în frunte un comitet alcătuit din 15 membri, președinte fiind dr. Paul Niedermier (Sibiu), vicepreședinți dr. Gheorghe Cantacuzino (București) și dr. Victor Spinei (Iași) iar secretar Vasile Ciobanu (Sibiu), C.I.O.R. își propune „să sprijine și să coordoneze investigațiile din diferite sfere ale istoriei orașelor, să facă recomandări privind strategia generală a cercetării, să contribuie la clarificarea unor probleme de metodologie, să impulsioneze efectuarea unor lucrări prioritare (bibliografii, atlase, colecții de documente etc.). În orientarea cercetărilor se va ține seama de prioritățile existente și de orientarea investigațiilor pe plan mondial, de recomandările Comisiei Internaționale de Istorie a Orașelor, de necesitățile imediate care pot apărea într-un loc sau altul din țară. De asemenea C.I.O.R. își propune să sprijine valorificarea cercetărilor întreprinse, îndeosebi prin publicarea rezultatelor obținute și prin sesiuni de comunicări științifice anuale. Aceste rezultate vor sta la dispoziția celor interesați în acțiunea de salvare și conservare a centrelor istorice ale orașelor, de proiectare a noilor construcții care vor fi ridicate în așezările urbane”.¹

La sesiunea severineană, organizată ca extraordinară (cea anuală era deja planificată în octombrie, la Bistrița) s-a înregistrat o diversă participare — arheologi, arhitecți, arhiviști, etnografi, istorici, istorici ai artei, muzeografi, urbanisti — din Arad, Brăila, București, Chișinău, Cluj-Napoca, Drobeta Turnu Severin, Giurgiu, Orșova, Ploiești, Sibiu, Timișoara cu o serie de comunicări vizând mai ales interdisciplinaritatea.

O primă direcție de cercetare au abordat comunicările referitoare la orașul antic: Ioana Bogdan Cătănciu — *Trasarea orașelor romane de pe teritoriul României* (o privire de început asupra urba-

nismului roman în funcție de ceea ce a supraviețuit din schema strădală romană în așezările moderne) și Ion Stângă — *Contribuții privind topografia Drobetei romane*.

În cadrul amplei tematici asupra orașului medieval și modern, dr. Paul Niedermier a prezentat *Problematika „planului prestabilii” în istoria urbanismului*, o comunicare în cadrul căreia, pornind de la relația factorilor decisivi din viața socială — mișcarea populației pe de o parte și profilul economic de pe alta — a trasat o viziune mai clară asupra diferenței dintre ansamblurile realizate „spontan” și cele create „planificat” în urbanismul orașelor.

Problematika s-a referit apoi, cronologic și grupat pe marile zone istorice, la orașe din toate regiunile țării, după cum urmează: Teodor Cătărian Gheorghiu — *Tipologii uzuale de planimetric ale unor așezări din România până în perioada modernă*, Nicolae Lascu — *Eșca regulamentară și urbanismul — câteva observații generale*, Ionel Căndea — *Primele planuri ale Brăilei și datele arheologice*, Ileana Zbârnea — *Primele planuri de sistematizare ale orașului Călărași*, Liviu Popescu, Maria Dulgheru — *Planuri și hărți ale orașului Ploiești înainte de 1900*, Virgil Pop — *Gherla — oraș cu plan prestabilit*, Emil Anghel — *Interferențe morfologice urbane în cartierul Aradul Nou*, Liliara Roșiu — *Piețele din Timișoara ca factor de structurare a orașului modern*, Șerban Sturdza — *Intervenții contemporane în tipologia orașului cu plan prestabilit*, Vlad Ghimpu — *Primele mărturii privind arhitectura și sistematizarea Chișinăului (sec. XVIII)*, Mariana Șlapac — *Aspecte din evoluția urbană a orașului Chilia*, Mihaela Buzec — *Orașul modern Turnu Severin. Planuri prestabilite și planuri realizate*, Tudor Rățoi, *Edificii reprezentative ale Severinului: hala „Radu Negru”*, Constantin Juan-Petroi — *Modernizarea și urbanizarea Orșovei în a doua jumătate a secolului al XIX-lea*, Isabela Castraveț — *Brăila — specificitate și continuitate*, Maria Stoica — *Măsurii pentru înfrumusețarea orașului Brăila în secolul al XIX-lea*.

Cu ocazia sesiunii a fost editat un Caiet-program conținând rezumatele tuturor comunicărilor, tipărirea lor completă urmând să se facă prin revista „Historia Urbană” editată de C.I.O.R.

NOTE

¹ Vasile CIOBANU, *Constituirea Comisiei de Istorie a Orașelor din România*, în „Academica” anul II (1992), nr. 8 (20), pag. 31.

CONSTANTIN JUAN-PETROI